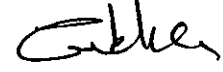

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını arz ve talep ederim.10/02/2022

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Muş Milletvekili

GEREKÇE

Son günlerde birçok kentte elektrik zamlarına ilişkin protesto gösterileri yapılmaktadır. Sokağa çıkan halk temel ihtiyaçlara yapılan zamları kabul etmediğini ve elektrik faturalarına yansıyan bedelleri ödeyemeyeceğini dile getirmekte buna kalıcı bir çözüm bulunmasını talep etmektedir. Üstelik geçtiğimiz hafta Isparta'da 72 saatten fazla bir süre elektrik kesintisi yaşanmış olması da bu alandaki krize başka bir örnektir. Isparta Valiliği 'Elektrik enerjinin en kısa zamanda verilebilmesi için, TEDAŞ, TEİAŞ ve Akdeniz İletişim AŞ. olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlar, ilave olarak çevre illerden de gelen takviye ekip ve yeteri sayıda araçla çalışmalarını aralıksız devam ettirmektedirler' açıklamasını yapmış olsa da sözü edilen şirketlerden TEDAŞ'ın görevini yerine getirmediği, Sayıştay raporlarına göre TEDAŞ'ın şirketlerin büyük bölümünü denetlemediği tespit edilmiştir. Ayrıca Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi-TEİAŞ'ın özelleştirme süreci için geri sayımın başladığı bilinmektedir.

Geldiğimiz süreçte tüm elektrik dağıtımı özel şirketlere devredilmiş kamunun elektrik santrallerinin büyük bir bölümü özel şirketlere satılmış ve kamu payı yüzde 20'nin altına düşürülmüştür. 1994 yılına kadar elektriğin üretim, iletim ve dağıtımından sorumlu devlet kurumu olan Türkiye Elektrik Kurumu (TEK), 1994 yılında tasfiye edilerek önce Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ) ve Türkiye Elektrik Üretim İletim A.Ş. (TEAŞ) kurulmuştur. Ardından da 2001 yılında TEAŞ parçalanarak, Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ), Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) ve Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. (TETAŞ) olmak üzere üç ayrı iktisadi devlet teşekkülü oluşturulmuştur. Bütün bu dönüşüm süreci, hiç şüphesiz özelleştirme süreçlerini kolaylaştırmak ve hızlandırmak için yapılmıştır. Yapılan özelleştirmeler elektrik arz güvenliği açısından tehditler yaratmış ülke ekonomisi açısından ciddi risk oluşturmuştur.

TBMM BAŐKANLIĐI	
Tali Komisyon	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 14 Şubat 2022	Esas No: 2/4170

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
1 1 Şubat 2022
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
1 1 Şubat 2022
No. 964483
EBYS'ye AKTARILMIŐTIR

Elektrik enerjisi, günümüz koşullarında toplumsal yaşamın vazgeçilemez bir parçasıdır. Bu durum bilinen bir gerçek olmasına karşın en temel ihtiyaçları karşılamaya yarayan enerji üzerinde yapılan zamlar toplum yaşamını ve ekonomiyi olumsuz etkilemektedir. Yapılan zamların en temel nedeni halka açıklanmasa da, elektrik şirketlerinin kazancıdır. Ne var ki elektrik enerjisi temel tüketim ürünü ve kamusal hizmet olmasına karşın yapılan, yapılmaya devam edilen özelleştirmeler zamların yaşanmasına sebep olmaktadır. Konuyla ilgili TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası yapmış olduğu değerlendirmelerde, EPDK'nın açıkladığı şekliyle tek başına küresel enerji piyasasındaki maliyetlerdeki değişkenlik nedeniyle zam yapıldığını düşünmemek gerektiğini ve işin özel şirketler boyutunu ele almak gerektiğini belirtmiş ayrıca yaşananların tek başına zam olmadığını halkın cebindeki paranın doğrudan doğruya özel şirketlere transfer niteliğinde olduğu belirtilmiştir. EPDK'nın 1 Ocak'tan itibaren geçerli olan tebliğine göre EÜAŞ'ın (Elektrik Üretim Anonim Şirketi) dağıtım şirketlerine elektrik satış fiyatı kilowaat için 31.86 kuruş iken özel şirketlerce bizlere fatura edilen elektrik brim fiyatı ise 79 kuruştur. Kısacası özelleştirmelerin bir başka sonucu da kamunun ürettiği elektriğin satış fiyatı ile özel şirketlerce bize fatura edilmekte olan rakamlar arasındaki bu farktır. Yapılan açıklamalara göre şu anda elektrik enerjisinde yüzde 100 ile yüzde 130 oranına varan bir zam söz konusudur. Elektrik üretiminde kamu payı yüzde 17 civarında, özel sektör payı ise yüzde 83 civarındadır.

Nitekim özelleştirmelerin gerekçelerinden biri olarak sayılan, özel şirketlerin yapacağı yatırımlarla elektrik dağıtımındaki kayıp ve kaçak oranının düşeceği iddiasının da doğru olmadığı zamanla anlaşılmıştır. Kayıp ve kaçak oranlarında dünya ortalamasının yüzde 9, OECD ülkeleri ortalamasının yüzde 7 olduğu açıklanırken, Türkiye'de 2019 yılı itibarıyla bu oranın yüzde 12,7 olduğu belirtilmektedir.

Açıklananlardan hareketle, zaman kaybetmeksizin Türkiye'de elektrik enerjisinde yaşanan sorunlara ilişkin kalıcı çözümler bulunmalı bunların başında da hiç şüphesiz elektrik şirketlerinin kamulaştırılması konusunda yasal güvence sağlanmalıdır. Yaşamın devamı noktasında temel ihtiyaçlardan olan elektrik tüketiminde yurttaşların leyhine kararlar alınmalıdır. Derinleşen yoksullukla beraber halkın daha da yoksullaşmasına sebep olacak politikalar yerine elektriğe yapılan fahiş fiyat zamlarının geri çekilmesi ve özelleştirme politikalarından derhal vazgeçilmesi gerekmektedir.

KAMULAŞTIRMA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa aőađıdaki ek 4' üncü madde eklenmiőtir.

Ek Madde 4- Özelleştirme Yüksek Kurulunun 2/4/2004 tarihli ve 2004/22 sayılı kararına istinaden özelleőtirilmiőt bulunan elektrik dağıtım őirketleri kamulaőtırılmıőtır.

Kamulaştırma süreci en geç altı ay iğerisinde sonuçlandırılır. Bu sürece iliőklin uygulamada ortaya çıkabilecek sorunları gidermeye Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığının görüőlerini alarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkilidir.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.